

“רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ”

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

(מתוך ההפטרה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

עֶרֶב שַׁבַּת כּו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְתָרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוּת"

עַל פְּרֻשַׁתנוּ, פְּרֻשַׁת "מִקֵּץ", כּוֹתֵב ה' שְׁלֵטִי הַגִּיבּוֹרִים" (הַגְּהוּת מְרֻדְכִי "בְּמַה מְדַלִּיקִין"): "בְּרֹב הַשָּׁנִים חָל חֶג הַחֲנוּכָה בְּפְרֻשַׁת 'מִקֵּץ', וְסִימָנָךְ 'מִקֵּץ שְׁנָתִים', נוֹטְרִיקוֹן: שְׂמָאל נֵר תְּדַלִּיק יָמִין מִזְוֶה (רְאִשֵׁי תִיבוֹת שְׁנָתִים)... וְאֲנִי יוֹם טוֹב הַכּוֹתֵב, קִבְּלָתִי סִימָן אַחַר בְּפְרֻשַׁת 'מִקֵּץ': 'וְטַבַּח טַבַּח', ה-ח' מ'טַבַּח, וְהַתִּיבָה... וְהַכּוֹן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה, וְסִמָּן (=מִכָּאן אֲסַמְכָתָא) לְסְעוּדוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּחֲנוּכָה. וְאוֹתִיּוֹת 'וְטַבַּח טַבַּח' בְּגַמְטְרִיָּה מִד' (=44), כְּמוֹ (מִסְפָּר) הַנְּרוֹת (עַם הַשְּׂמֵשׁ)".

אִם כֵּן, צְרִיכִים אֲנִי בִיאור עַל-כֵּן. שָׁכֵן, וְכִי מָה הַקֶּשֶׁר שֶׁל פְּרֻשַׁת "מִקֵּץ" לְחֲנוּכָה?
תַּחֲלִילָה נִקְדָּים לְהַבִּיא חִידוּשׁ נִפְלָא מִמִּשְׁנַתֶּם הַטְּהוּרָה שֶׁל רַבִּי ל׳וֹי יִצְחָק מְבַרְדֵּי צ׳וֹב זִיע״א (הַ"קְדוּשָׁת ל׳וֹי"), וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, הַמְּגִיד הַקְּדוּשׁ מְקוּוֹנִיץ זִיע״א ("עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל"), עַל הַפְּתוּב בְּפְרֻשָׁה (מג', לד'): "וַיִּשָּׂא (יוֹסֵף) מִשָּׂאת מֵאֵת פְּנֵיו אֱלֹהִים, וְתָרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוּת".

וּבְאֵרוֹ הַ"קְדוּשָׁת ל׳וֹי" וְ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" וְאָמְרוּ, שְׂמָה שְׁנַתֶּן יוֹסֵף לְבְנֵימָן "חֲמֵשׁ יְדוּת", הַתְּכּוֹן יוֹסֵף עַל נִצְחוֹן הַחֲשֻׁמוֹנָאִים בְּמִלְחַמָּתֶם נֶגְדַּ הַיּוֹנִים, שְׂאֵז נִתְקִימוּ "חֲמֵשׁ יְדוּת", כַּנּוֹכַח בְּנוֹסַח "עַל הַנְּסִים": (1) "מִסְרַת גִּבּוֹרִים בֵּיד חֲלָשִׁים, (2) וְרַבִּים בֵּיד מְעֻטִים, (3) וְטַמָּאִים בֵּיד טְהוּרִים, (4) וְרַשְׁעִים בֵּיד צְדִיקִים, (5) וְזוּדִים בֵּיד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ".

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: "וְתָרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוּת". הִנֵּה, יְדוּעַ, שִׁישְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁוֹ מְכַנֵּים בְּשֵׁם 'יָמִין', וְכֵן, כָּל הַשְּׂפָעַת הַשְּׂפָעַת הַטּוֹב אֲשֶׁר מוֹשְׁפָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת יָמִין, וְהַשְּׂפָעַת שְׂאֵר הָאוּמוֹת הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת שְׂמָאל. וְהִנֵּה, בְּנֵס חֲנוּכָה גְּבַרְהָ יַד יִשְׂרָאֵל עַל הָאוּמוֹת עַל-יַדֵּי שְׂגַבְרָה יַד יָמִין עַל יַד שְׂמָאל. וְזוֹהוּ 'וְתָרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן', שֶׁהוּא מְרוּמָז עַל נֵס חֲנוּכָה. כְּלוּמַר, (בְּנֵימָן) בֵּין יָמִין, שְׂאֲנוּ (=יִשְׂרָאֵל) נִקְרָאִים 'בְּנִים' לְמָקוֹם, אֲנוּ בְּבְחִינַת יָמִין. 'מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם' - הִינּוּ, מִשְׂאֵר הָאוּמוֹת. 'חֲמֵשׁ יְדוּת' - הִינּוּ, (1) 'מִסְרַת גִּבּוֹרִים בֵּיד חֲלָשִׁים, (2) וְרַבִּים בֵּיד מְעֻטִים, (3) וְטַמָּאִים בֵּיד טְהוּרִים, (4) וְרַשְׁעִים בֵּיד צְדִיקִים, (5) וְזוּדִים בֵּיד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ' - בְּאֵלוֹ חֲמֵשׁ גְּבַרְהָ יַד יָמִין".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבַלִּין עַל מָה שְׂכַתּוּב: "וַיִּרְא יוֹסֵף אֶתֶם אֵת בְּנֵימָן וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ הֵבֵא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וְטַבַּח טַבַּח וְהָכֵן כִּי אֲתִי יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצַהָרִים". שֶׁהִנֵּה, כְּבָר לְמַדְנֵנוּ מִדְּבַרֵי הַ"שְּׁלֵטִי הַגִּיבּוֹרִים", שְׂיוֹסֵף עָשָׂה הַכְּנָה לְחֶג הַחֲנוּכָה, וְעִנֵּן זֶה גְרַמְזוֹ בְּפְתוּב: "וְטַבַּח טַבַּח", ה-ח' מ'טַבַּח, וְהַתִּיבָה 'וְהָכֵן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה. וְלָכֵן, נִפְלָא מָה שְׁנַתֶּן יוֹסֵף לְבְנֵימָן בְּסְעוּדָה זוֹ "חֲמֵשׁ יְדוּת". שָׁכֵן, כָּאֵן עָשָׂה הַכְּנָה לְנִצְחוֹן הַחֲשֻׁמוֹנָאִים עַל הַיּוֹנִים בְּ"חֲמֵשׁ יְדוּת".

וְעַתָּה, בָּא וְרֵאֵה, שְׁלֵפִי דְבַרְיָהֶם הַקְּדוּשִׁים יִפְתַּח לָנוּ פְּתַח לְהַבִּין אֶת מְעֻשֵׁיו הַנִּשְׁגָּבִים שֶׁל יוֹסֵף הַצְּדִיק, שְׂבַחְתָּר לְתַת לְבְנֵימָן פְּעֻמִּים מִתְּנוּת: פְּעַם רֵאשׁוֹנָה בְּפְרֻשַׁתנוּ, בְּסְעוּדָה: "וַיִּשָּׂא (יוֹסֵף) מִשָּׂאת מֵאֵת פְּנֵיו אֱלֹהִים, וְתָרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוּת".

וּפְעַם שְׁנִיָּה בְּפְרֻשַׁת "וַיִּגַּשׁ" (לְאַחַר שְׁנַתְגָּלָה יוֹסֵף לְאַחִיו), כְּפִי שְׂכַתּוּב: "לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׂמֵלֹת וּלְבְנֵימָן נָתַן... חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׂמֵלֹת".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עִנֵּן זֶה. שָׁכֵן, מָה רֵאֵה יוֹסֵף לְתַת לְבְנֵימָן פְּעֻמִּים מִתְּנוּת ("חֲמֵשׁ יְדוּת" וְ"חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׂמֵלֹת")?
נִרְאֶה לְבָאֵר זֹאת עַל-פִּי מָה שְׂגָלוֹ לָנוּ חו"ל בְּגַמְרָא, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שְׁנַתֶּן יוֹסֵף לְבְנֵימָן חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׂמֵלֹת הוּא כְּדִי לְרַמּוֹז עַל מְרֻדְכִי הַיְּהוּדִי (שְׁהִיָּה מִשְׁבֵּט בְּנֵימָן), שְׂיִצָּא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֲמֻשָּׁה בְּגָדִים: "תִּכְלַת וְחוֹר וְעֻטְרַת זֶהָב גְּדוּלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן". וּכְפִי שְׂכַתּוּב בְּגַמְרָא (מְגִילָה טז): "אָמַר רַבִּי בְנֵימָן בְּרַ יִפְתָּ: רָמָז רָמָז לּוֹ (יוֹסֵף)

לבנימין), שעתיד לצאת ממנו בן, שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות. ומנו? מרדכי, דכתיב, 'ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות, (1)תכלת (2)וחור (3)ועטרת זהב גדולה (4)ותכריך בוץ (5)וארגמן'.

ולכאורה קשה כאן. הלא יוסף כבר נתן לבנימין "חמש ידות" בסעודה שהכין לפני שהתגלה לאחיו. אם כן, מדוע הוסיף ונתן לבנימין עוד חמש חליפות שמלות?

אך לפי מה שבארו ה"קדושת לוי" וה"עבודת ישראל", מתבאר הענין היטב. שכן, מה שנתן יוסף לבנימין בתחילה "חמש ידות", היה הכנה לנצחון החשמונאים על היונים בחנוכה. ומה שנתן יוסף לבנימין בפעם השניה "חמש חלפת שמלות", הוא עשה בכך הכנה לגס פורים, שהיה על-ידי מרדכי היהודי, שהיה משבט בנימין, ש"יצא (לאחר ביטול גזירת המן) מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות (1) תכלת (2) וחור (3) ועטרת זהב גדולה (4) ותכריך בוץ (5) וארגמן". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף(=נחש) ושים אתו על נס והיה כל הנשוד וראה אתו וחי"

הרה"ק בעל ה"פני מנחם" זיע"א אמר פעם בעת הדלקת נרות חנוכה, ששמע מאביו הרה"ק, בעל ה"אמרי אמת" זיע"א, שהפסוק (במדבר כא, ח') "ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף(=נחש) ושים אתו על נס והיה כל הנשוד וראה אתו וחי", מרמז על שלשת הברכות שמברכים בנר הראשון של חנוכה. הא כיצד? הנה, "עשה לך שרף", שרף מלשון **אש**, לרמז על ברפת הדלקת הנר, "**להדליק** נר חנוכה". והכתוב "ושים אתו על נס" מרמז על ברפת "שעשה נסים". ואילו "וחי" מרמז על ברפת "שהחינו". ומה הקשר בין הפסוק לבין חג החנוכה?

וגש לומר, שהנה, כתוב בגמרא (שבת כא) - "פתילות ושמנים, שאמרו חכמים (ש)אין מדליקין בהן בשבת, (כו)מדליקין בהן בחנוכה..." - דחינו, כאן רמזו חז"ל על נשמות ישראל, שהן בבחינת נרות, כמו שכתוב (משלי כ, כז): "נר ה' נשמת אדם". ולכן: "**פתילות ושמנים**" - אלו נשמות ישראל. "שאמרו חכמים (ש)אין מדליקין בהן בשבת" - דחינו, שאין להן תיקון בשבת - מכל מקום "מדליקין בהן בחנוכה..." - למרות זאת, על-ידי מצות הדלקת נר חנוכה יש לנשמות אלו תיקון בחנוכה. שכן, בחנוכה מוריד הקב"ה את שכינתו למטה, כדי להאיר ולתקן נשמות אלו.

וצריך לדעת, ש"**הדלקה** עושה מצוה... ולא הנחה" (שבת כא), ועל-כן לא להניח למצוה זו, אלא אדרבה צריך "**הדלקה**". שכן, ניצוץ אחד יכול להבעיר **שלהבת גדולה** בנשמה של יהודי אפילו שאין לה כביכול תיקון, ועל-כך רמז הכתוב "והיה כל הנשוד וראה אתו וחי". דחינו, אפילו מי שכבר "**נשוד**", שהכישו "הנחש(=היצר הרע)", "והארס" בתוכו השחית וקלקל הרבה את נשמתו. מכל מקום בחנוכה יכול למצוא תיקון ולהתקרב לחי העולמים, וזה "וראה אתו וחי" - שיזכה על-ידי תשובתו ותיקונו לראות אתו(= את פני המלך, הוא חי העולמים).

צריך לדעת שחנוכה היא זמן של השפעות טובות

הרה"ק, בעל ה"ישמח ישראל" זיע"א אומר, שחנוכה הוא זמן של פקידת עקרות. ואילו הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א אומר, שהזקוק לרפואה, יכול לפעול ולהשיגה בחנוכה, שכן, "מלך רופא נאמן"(=518) הוא בגמטריה "**להדליק נר חנוכה**"(=518), ולכן חנוכה הוא זמן המשכת הרפואה.

וכן מובא בספר "שפתי ראם", שבחנוכה נפתח בשמים פתח המשפיע השפעות לכלל ישראל, ולכן יכולים ישראל להיושע בהרבה ענינים בימים הללו. והשם "חנוכה" מרמז על-כך, שכן, חנוכה הוא אותיות "חנו כה". דחינו, בזמן זה שורה וחונה ברכת כהנים, המתחלת בתיבה "כה תברכו" - ששם נמצאו כל מיני ברכות לכלל ישראל. בענין זה מסופר, שפעם אחת בחנוכה, הגיע אל הרה"ק מהר"י מבצלזא זיע"א חסיד אחד, שהיה בעל חולי וסבל כאשר נכנס אל הרב, פנה אליו הרבי ושאל אותו על אודות בריאות גופו. השיבו החסיד ואמר: הרופאים אומרים לי, שלוו היה עכשיו מזג אוויר נאה כבחדש "מאי" (שזה כידוע תחילת הקיץ), אזי היה מזג האוויר הזה היה רפואה טובה עבורי. ענה הרבי ואמר: הרי שנינו בגמרא (שבת כא): "מאי חנוכה?"... והנה זה פלא - באותו היום נשתנו סדרי בראשית ובשיא ימי הכפור של גאלציה, נשתנה פתאום מזג האוויר לכמה ימים טובים נאים. ויהי הדבר לשיח בפני כל. ומני אז לא ידע יותר אותו חסיד כל חולי ומכאוב.

שבת שלום וחס אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"רָנִי וְשִׂמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָךְ נָא... הִס כָּל בֶּשֶׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקָּץ (חֲנוּכָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקָּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:03

עֶרֶב שַׁבַּת כו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

הַפְּטָרָה: "רָנִי וְשִׂמְחֵי" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה ל־ moshe45@bezeqint.net) (הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה" יֵשׁ לְכוּן בְּשֵׁם "נַחֵל"

עַל הַפְּתוּב "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" כְּתַב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי, בְּעַל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת": "וַיֵּצֵא" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "וַיֵּרָא יַעֲקֹב צוֹרֵת אֱלֹף". וְנִתְיַגְעוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְבָאֵר אֵת עֵמֶק כְּוִנָּתוֹ שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת": וְכִי אֵיזָה אוֹת אֱלֹף רָאָה יַעֲקֹב אֲבִינוּ?

נִרְאָה לְבָאֵר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁכָּתוּב בְּמִדְרָשׁ "אוֹתֵיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא" (הוֹבָא בְּפִירוּשׁ "לְקוּטֵי אוֹרוֹת" עַל תְּהִלִּים צַג), שֶׁלְּפָנָי שֶׁבָּרָא הַקַּב"ה אֵת הָעוֹלָם, הִיְתָה הָאוֹת א' נִקְרָאת "אָף", וְלֹא "אֱלֹף" כְּפִי שְׂאֲנוּ קוֹרְאִים לָהּ כִּיּוֹם. וְרָאָה הַקַּב"ה שְׂאֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְהִתְקַיֵּם בְּ"אָף", שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּעֵס וְחֻמָּה (שְׁזֵה מִידַת הַדִּין) – לְכֵן הוֹסִיף אֵת הָאוֹת ל' בְּתוֹךְ הַ"אָף", כְּדִי לְרַמֵּז לָנוּ, שְׁעַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲבִיבַת ל' (=לְמַד, מְלִשׁוֹן לִימוּד), מִתְבַּטֵּל הַ"אָף" וְנֶעֱשֶׂה "אֱלֹף". אֲבָל, אִם חָס וְחֻלִּילָה מִבְּטָלִים אֵת לִימוּד הַתּוֹרָה, מִסְתַּלְקֶת הָאוֹת ל', הַרוּמְזוֹת לִלְימוּד, וְנִשְׁאַר הַ"אָף", שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין (מְלִשׁוֹן "חֲרוֹן אָף").

כְּדִי לְהַבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁמוּבָא בְּסִפְר "הַתְּמוּנָה", שֶׁהָאוֹת ל' רוּמְזוֹת בְּצוֹרֵתָה עַל שְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ. שְׁפֵן, הָאוֹת ל' מוֹרְפֶבֶת מֵהָאוֹת כ', וּמֵהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה, שֶׁהֵם בְּגִימַטְרִיָּה 26 – שֵׁם "הוֹיָה" בְּרוּךְ הוּא. וְהֵנָּה, מֵאַחַר וַיְדוּעַ שְׁשֵׁם "הוֹיָה", בְּרוּךְ הוּא, הוּא שֵׁם מִידַת הַרְחָמִים – נִמְצָא, שֶׁהָאוֹת ל' רוּמְזוֹת לִלְימוּד הַתּוֹרָה, וְגַם לְשֵׁם "הוֹיָה", שֶׁהוּא שֵׁם הַרְחָמִים.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב עֲנִין הָאוֹת ל', הַנִּמְשַׁכֵּת עַל-יְדֵי הַלִּימוּד וּמִבְטָלֶת אֵת הַ"אָף", שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין. שְׁפֵן, עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה מִמְשִׁיכִים אֵת הָאוֹת ל', הַרוּמְזוֹת לְשֵׁם "הוֹיָה", לְתוֹךְ הַ"אָף", וְנֶעֱשֶׂה מִזֵּה "אֱלֹף", וְעַל-יְדֵי כֵךְ נִמְתַּק הָאָף/הַדִּין עַל-יְדֵי הַרְחָמִים.

בְּ"לְקוּטֵי אוֹרוֹת" (תְּהִלִּים צַג) מוּבָא פִירוּשׁ עַל-פִּי מָה שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (קַהֲלֶת): "אָף חֲכָמֵי עֲמֻדָה לִי". וּפִרְשׁ הַמִּדְרָשׁ (יִלְקוּט קַהֲלֶת): "אָף חֲכָמֵי עֲמֻדָה לִי" – אָמַר שְׁלֹמֹה: תּוֹרָה שֶׁלְּמַדְתִּי בְּאָף עֲמֻדָה לִי". דְּהִינוּ, אוֹמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁלְּמַדְתִּי בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ הַמְשַׁכְתִּי אֵת הָאוֹת ל' בְּתוֹךְ הָאָף, וְנֶעֱשֶׂה מִזֵּה "אֱלֹף", וְעַל-יְדֵי כֵךְ נִהְפְּכָה לִי מִידַת הַדִּין לְמִידַת הַרְחָמִים. וְלָכֵן אָמַר שְׁלֹמֹה (שִׁיר הַשִּׁירִים ח', יב): "הָאֱלֹף לָךְ שְׁלֹמֹה". דְּהִינוּ, עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁלְּמַד בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, הַמְשִׁיךְ אֵת הַ"ל' בְּתוֹךְ הָאָף, וְנֶעֱשֶׂה מִזֵּה צִירוּף "אֱלֹף", שֶׁהוּא הַמְתַּקֵּת הַדִּין לְמִידַת הַרְחָמִים.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר מָה שֶׁכָּתַב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת": "וַיֵּצֵא" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "וַיֵּרָא יַעֲקֹב צוֹרֵת אֱלֹף" – יַעֲקֹב אֲבִינוּ רָאָה צוֹרֵת "אֱלֹף" בְּמִילּוּאָה, אֲשֶׁר בָּהּ הָאוֹת ל' רוּמְזוֹת כְּאִמּוֹר עַל לִימוּד הַתּוֹרָה בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, הַהוֹפְכֶת אֵת הַ"אָף" לְ"אֱלֹף", וּמְמַתִּיקָה אֵת הַדִּין לְרַחֲמִים. ("אֱלֹף" הוּא גַם לְשׁוֹן לִימוּד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (אִיּוֹב ל'ג' ל'ג') "וַאֲאֵלְפָךְ חֲכָמָה") וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֵּיתוֹ, שֵׁם יֵשֵׁב בְּמִנוּחָה עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה (לְלַכֵּת חֲרָנָה לְבֵית לְבָן הָאֲרָמִי), הַתְּעַכֵּב בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר, וְלִמַּד שֵׁם תּוֹרָה יד'(=14) שָׁנִים מִתּוֹךְ הַדְּחָק, וְעַל-יְדֵי כֵךְ הַמְשִׁיךְ אֵת הָאוֹת ל' לְ"אָף", כְּדִי לְהַמְתִּיק אֵת מִידַת הַדִּין הַמְתוּחָה עָלָיו, בְּבוֹרְחוֹ מִפְּנֵי עֲשׂוֹ אַחִיו (הַרוּצָה לְהוֹרְגוֹ). וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב בְּחִלּוּם יַעֲקֹב: "וְהֵנָּה ה' נֹצֵב עָלָיו" – שְׁעַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה יד' שָׁנִים הַמְשִׁיךְ אֵת הָאוֹת ל', שְׁרוּמְזוֹת לְשֵׁם "הוֹיָה", וְעַל-יְדֵי כֵךְ – "ה' (=שֵׁם הַרְחָמִים) נֹצֵב עָלָיו" – כְּדִי לְהַמְתִּיק לוֹ אֵת הָאָף(=הַכְּעַס, הַדִּין) לְרַחֲמִים.

(וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שְׁזֵהוּ מָה שְׁרוּמוֹ הַכְּתוּב (אִיּוֹב ל'ג' ל'כ'): "אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מִלִּיךְ אֶחָד מִנֵּי אֱלֹף, לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ, וַיַּחֲנֵנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֻעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת". דְּהִינוּ, אִם יֵשׁ לוֹ (=לְאָדָם) מִלְּאָךְ אֶחָד שֶׁמִּמְלִיךְ עָלָיו בְּבֵית הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה. וְאוֹתוֹ מִלְּאָךְ אוֹמַר שֵׁם, שְׂאָדָם זֶה הוּא "מִנֵּי אֱלֹף" – כְּלוֹמֵר, לְמַד תּוֹרָה בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, וְהִפְךָ "אָף" לְ"אֱלֹף" – הֵנָּה, עַל-יְדֵי כֵךְ הוּא פּוֹדֵה וּמְצִיל אוֹתוֹ "מִרְדַּת שַׁחַת").

ויש לומר, שהחשמונאים הקדושים, שמסרו את נפשם כדי לעסוק בתורה הקדושה בסתר, הצליחו להמשיך את האות **ל'** לתוך ה'**אף**', ועל-ידי כך להפוך את ה'**אף**' ל'**אלף**', ולהמתיק את הדינים מעליהם – ועל-ידי כך גברו על היונים, שבקשו לעקור את אור התורה מישראל.

על-פי האמור מבואר גם מה שכתב האר"י ז"ל, שבשעת ברכת **"להדליק נר חנכה"** יש לכוון בשם **"נחל"** – ראשי התיבות של **"נצר חסד לאלפים"**. שכן, כידוע, החשמונאים שנלחמו נגד היונים היו מעטים מול רבים, חלשים מול גיבורים. אבל, הסיבה לכך שהם זכו לגס הגדול של ניצחון במלחמתם ביונים היא מחמת גדל מסירות נפשם על לימוד התורה הקדושה, כפי שכתב ה"חתם סופר": **"כאשר ירים משה ידו" – דהינו, כאשר התלמיד החכם מרים את ידו בפלפולה/במלחמתה של תורה – אז "וגבר ישראל".** ולכן, למרות גזירות היונים **"לשכחם תורתך"**, לא רק שלא בטלו החשמונאים את לימוד התורה, אלא להיפך – עוד הוסיפו בלימודה ופלפולה – ועל-ידי כך המשיכו **ל'** לתוך ה'**אף**' (=הכעס) שהיה על ישראל (שהתרחשו אז בלימוד התורה), והפכו את ה'**אף**' ל'**אלף**', ובכך המתיקו את הדינים מעל ישראל. וזהו **"נחל"** – ראשי התיבות של **"נצר חסד לאלפים"**: הקב"ה נצר/שומר חסד **"לאלפים"** – לאלה שמוסרים את נפשם על התורה הקדושה, ועל-ידי כך הופכים את ה'**אף**' ל'**אלף**'.

לכן צריך לכוון בשעת הדלקת הנרות **"להדליק נר חנכה"** – **"נחל"** – ראשי התיבות של **"נצר חסד לאלפים"**, כדי שנוזפה ללכת גם אנו בדרך החשמונאים – לקבל על עצמנו לעסוק במלחמתה של תורה, כדי להפוך **"אף"** ל'**אלף**', ועל-ידי כך יחלש כח אומות העולם, וממילא יתבטלו כל המלחמות, ונוזפה לקבל את משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן. (על פי **"אורה של תורה"** להרה"ק פינחס פרידמן) **"ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו... ויהי כאשר פתר לנו כן היה"**

אמרו חז"ל (ברכות נה, עב): **מנין שכל החלומות הולכין אחרי הפה? – שנאמר: "ויהי כאשר פתר לנו כן היה"**, ומביאה הגמרא את הסיפור על בר הדיא, שאשתו הלכה לרבי אליעזר ואמרה לו: ראיתי בחלום שהעליה, במדרגה השנייה שבביתי, נבקעה. אמר לה רבי אליעזר: **תתעברי ותלדי בן זכר. וכך היה, שנתעברה וילדה בן זכר. וכך היה גם בפעם השנייה שחלמה את אותו החלום, והלכה שוב לרבי אליעזר, ושוב פתר לה את חלומה – שתתעבר ותלד בן זכר.**

בפעם השלישית שחלמה אותו החלום, הלכה שוב לרבי אליעזר, ולא מצאה אותו. ספרה את החלום לתלמידיו, שאמרו לה: תקברי את בעלך. וכך היה, שמת בעלה. שמע זאת רבי אליעזר, ואמר להם: הרגתם איש! מפיו שהחלום הולך אחר הפתרון, כפי שאמר רבי יוחנן: כל החלומות הולכין אחרי הפה. נשאלת השאלה: אם פתרון החלומות הולך אחר הפה, הרי חרטומי מצרים וחכמיה כבר פתרו את החלום לפרעה, לפני שהגיע יוסף ופתר לו את החלום. אם כן, מדוע לא התגשם פתרונם של החרטומים, אלא רק פתרונו של יוסף?

אלא, אמרו חז"ל, שלפה יש כח רוחני עצום וחזק, והוא יכול לשנות דברים, ולקבוע דברים אחרים. וככל שהאדם הוא יותר רוחני(טהור וקדוש) כך יש לפיו כח השפעה חזק יותר. לכן חשוב גם מי הוא פותר החלום. כיון שאם פותר החלום הצליח לטהר את גופו ולהעלותו לדרגה רוחנית גבוהה יותר, כך כח הדיבור שלו משפיע יותר. וכך גם בפתרון חלום פרעה: אף-על-פי שחרטומי מצרים וחכמיה פתרו את חלום פרעה לפני יוסף, לא השפיעו בפיהם כמלוא הנימה על פתרון החלום, שכן, מדרגתם הרוחנית היתה נמוכה מאד, ואילו הפה הקדוש והטהור של יוסף, שהיה במדרגה רוחנית גבוהה מאד, הוא זה שקבע את פתרון החלום, וכך אכן היה. (אור חדש) **"ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו" (מב, ח)**

הפרופסור דניאל חבולסון (1819-1911) היה יהודי מומר(=מתנצר) שמלא מטעם המלכות תפקיד של צנזור ראשי על הספרים העבריים שיצאו לאור ברוסיה הצארית. חרף מעשהו הנפשע של המרת דת אבותיו, עמד דניאל בקשרי מכתבים עם כמה מרבני רוסיה, ונהג לחתום על אגרותיו אלה בשם **"יוסף"**, שמו כפי שהיה קודם שהוטבל לנצרות. מספרים עליו, שהרבה לעשות טובות ליהודים, ונהג לומר בבדיחות הדעת: **"אלהי, עד שלא נוצרתי(=קודם שהתנצרתי) איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי, כאילו לא נוצרתי..."**. כאשר חגג הוא יובל, שלחו לו קהילות רבות מכתבי-ברכה. גם אנשי קהילת בריסק רצו לשלוח מכתב ברכה, אך ר' חיים סולוביצ'יק, שכהן כרב העיר, התנגד בחריפות לקיום קשר עם דניאל המומר. כשנודע הדבר לדניאל, שלח אל ר' חיים מכתב קצר, ובו פסוק אחד: **"ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו"**. השיב לו ר' חיים, אף הוא בקצרה: **שם מכרו האחים את יוסף, ואילו כאן "מכר" יוסף את עצמו...** **שבת שלום וחס אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

”רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נָא... הִם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קִדְשׁוֹ”

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

(מתוך ההפטרָה)

🕯️ **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:03**

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:14

ערב שבת כו' כסלו תשע"ד (29.11.13)

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”כִּי נַחַש יִנְחַש”

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם, שְׁפָרְשֵׁת ”מִקֵּץ” נוֹפֶלֶת תְּמִיד בְּחֲנוּכָה, וּבִסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים מְבוֹאָר, שֶׁהֵטַעַם לְכַךְ הוּא, כִּי פְּגִישַׁת הַשַּׁבָּתִים עִם יוֹסֵף הֵיְתָה בְּחֲנוּכָה (כְּאֲשֶׁר נִפְגְּשׁוּ בַּפַּעַם הַשְּׁנִיָּה).

עֲנִין זֶה נִרְמַז בַּפְּסוּק בַּפְּרָשָׁה (מג', טו'): ”וַיֹּאמֶר (יוֹסֵף) לְאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ, הִבֵּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וְטַבַּח טַבַּח וְהָכֵן כִּי אֲתִי יֵאָכְלוּ”. הֵנָּה, הֵ-ה' שֶׁל ”טַבַּח” עִם ”וְהָכֵן” הֵם אוֹתִיּוֹת ”חֲנוּכָה”.

יִתְכַּן לְבָאָר עֲנִין זֶה גַם עַל-פִּי מַעֲשֵׂה יוֹסֵף, שֶׁהִנִּיחַ אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין. שֶׁהָרִי, צְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ הִנִּיחַ יוֹסֵף דּוֹקָא גְבִיעַ, וְלֹא כָּלִי אַחֲרָ?

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַ”מְגִלָּה עֲמוּקוֹת” (”וְאֶתְחַנֵּן” אִפְּן קַעֲב): הֵנָּה, יְדוּעַ שֵׁישָׁן יג'(=13) מִידוֹת הַרְחָמִים (”ה', ה', אַל, רְחוּם, וְחַנוּן, אַרְךָ אַפִּים...”). וְהִיּוֹת ו-יג' מִידוֹת אֵלוּ הֵן חֲסָדִים גְּדוּלִים, לְכֵן הֵן נַחֲשׁוֹת ל-יג' מִידוֹת שֶׁל חֲסָד. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ”מְגִלָּה עֲמוּקוֹת”, שֶׁ”חֲסָד” הוּא בְּגַמְטְרִיָּה עֵב'(=72). וְהֵנָּה, יוֹסֵף הַצַּדִּיק רָצָה לְהִמְשִׁיךְ עַל הַשַּׁבָּתִים אֶת הַנְּהַגַּת יג' מִידוֹת הַחֲסָד וְהַרְחָמִים, כְּדֵי שִׁיתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָא מְכִירָתוֹ, וְלְכֵן הִנִּיחַ אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין. שְׁכֵן, ”גְּבִיעַ” הוּא אוֹתִיּוֹת יג' עֵב' – כְּדֵי לְרַמֹּז לְאֲחִיו עַל יג' פְּעָמִים חֲסָד. וְהֵנָּה, לְפִי הַמְּבוֹאָר, הִיּוֹת וְהַפְּגִישָׁה שֶׁל הַשַּׁבָּתִים עִם יוֹסֵף הֵיְתָה בְּחֲנוּכָה, וּבְחֲנוּכָה מֵתְעוֹרְרִים יג' מִידוֹת הַרְחָמִים (כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוּ בַּפְּרָשָׁת ”וַיִּשָּׁב”). לְכֵן, הִנִּיחַ יוֹסֵף הַצַּדִּיק אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת הַשַּׁבָּתִים, כְּדֵי לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם אֶת יג' מִידוֹת הַרְחָמִים, עַל שֶׁמְכְּרוּ אוֹתוֹ.

לְפִי זֶה יוֹבֵן גַּם מָה שֶׁאָמַר לָהֶם יוֹסֵף: ”וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף... הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי נַחַש יִנְחַש אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי”. ”נַחַש”, רְאִשֵׁי תִיבוֹת: נְרוֹת חֲנוּכָה שְׁמוֹנָה. ”יִנְחַש”, רְאִשֵׁי תִיבוֹת: נְרוֹת חֲנוּכָה שְׁמוֹנָה יָמִים – שֶׁרְמַז לָהֶם יוֹסֵף, שֶׁמָּה שֶׁנִּתְּן אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַתוֹ שֶׁל בְּנִימִין, הוּא כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת יג' מִידוֹת הַרְחָמִים בְּשְׁמוֹנַת יָמֵי הַחֲנוּכָה. ”תְּנוּ רִבְּנֵי: נֵר חֲנוּכָה – מְצוּהָ לְהִנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבְּחוּץ... וּבִשְׁעַת הַסַּכָּנָה מִנִּיחָה עַל שֶׁלְּחָנוּ וְדִי”

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם בִּסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֵׁישׁ שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל אֲנָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל: יֵשׁ אָדָם שֶׁמֵּתְבוֹדֵד בֵּינוּ לְבֵין קוּנוֹ, מְזַכֵּר אֶת עֲצָמוֹ, וְעוֹלָה מְעֵלָה מְעֵלָה בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה'. וְיֵשׁ אָדָם שֶׁאֲמַנֵּם מְזַכֵּר אֶת עֲצָמוֹ, אֵךְ אֵינוֹ דוֹאֵג רַק לְעֲצָמוֹ, אֲלֹא יוֹצֵא לְחוּץ אֶל הָעַם, כְּדֵי לְהַחְזִירם בְּתִשׁוּבָה, וּלְקַרְבֵּם לְעַבּוֹדַת ה'.

אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, הָאֵם בְּאִמְתַּת רְאוּי לְאָדָם לְצִאת מ-ד' אֲמוֹת שֶׁל הֶלְכָה, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת רְשָׁעִים שֶׁנִּפְּלוּ לְבִירָא עֲמִיקָתָא(=לְבָאָר עֲמוּקָה) וְלְהַחְזִירם בְּתִשׁוּבָה (כְּפִי שֶׁעֲשָׂה אֲבִרָהּ אֲבִינוּ, שֶׁהַחְזִיר חוֹטְאִים בְּתִשׁוּבָה, וְעַל-כֵּךְ אוֹמְרַת הַתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית יב, ה'): ”וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְן”. וּפְרַשׁ אוֹנְקֵלוֹס: ”וְאֵת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִכְנִיעוּ וְשִׁעַבְדוּ לְתוֹרָה בְּחַרְן”).

אוֹ שְׁמָא יוֹתֵר טוֹב לְאָדָם לְהִתְרַחֵק וּלְבָרוּחַ מִמְּקוֹם הַרְשָׁעִים, מִחֲשֵׁשׁ שְׁמָא בְּמִקוֹם לְהַעֲלוֹת אֶת הַרְשָׁעִים מִשְׁאוּל תַּחְתִּית, הֵם יִמְשְׁכוּ אוֹתוֹ, חֲלִילָה, לְבָאָר שַׁחַת.

וּמְצִינוּ תִשׁוּבָה לְכַךְ בְּתוֹרַת הַבַּעַשׁ”ט הַקְּדוּשׁ זִיע”א, כְּפִי שֶׁכְּתַב בְּשֵׁמוֹ תְּלַמִּידוֹ הַנְּאָמָן, הָרַב יַעֲקֹב יוֹסֵף כְּ”ץ, בִּסְפָרוֹ ”תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף” (בְּהַעֲלוֹתוֹ). וְהִבִּיא שֵׁם מִשָּׁל וְאָמַר, שֶׁהָאָדָם הַטּוֹבֵעַ בָּיָם, וְחִבְרוּ מִבְּקֵשׁ לְהַצִּילוֹ, צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה חִבְרוֹ/הַמְצִיל חֲזָק יוֹתֵר מֵהַטּוֹבֵעַ, כְּדֵי שִׁיוּכַל לְהוֹצִיאֵו מִן הַמַּיִם. שְׁאֵם לֹא כֵן, הַטּוֹבֵעַ יִמְשׁוֹךְ אֶת הַמְצִיל לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְיִטְבְּעוּ שְׁנֵיהֶם גַּם יַחַד.

עַל-כֵּן, כְּאֲשֶׁר אָדָם רוֹצֵה לְצִאת מ-ד' אֲמוֹתָיו(=מֵתְלַמּוּדוֹ) כְּדֵי לְהַחְזִיר תּוֹעִים בְּתִשׁוּבָה, עָלָיו לְבָרַר קוּדֵם, הָאֵם הוּא בְּאִמְתַּת מִסְפִּיק חֲזָק בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה', כְּדֵי לְהוֹצִיא וְלְהַעֲלוֹת תּוֹעִים מִתּוֹךְ מִימֵי הַרְפֵּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁהָרִי יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁהַרְשָׁעִים עֲלוּלִים לְקַלְקֵל אוֹתוֹ, חָס וְחֲלִילָה, וְהוּא יִטְבְּעַת אֶתֶּם בְּמַיִם הַזְּדוֹנִים. וְעַל-כֵּךְ אָמַר רִישׁ לְקִישׁ (בְּבֵא מְצִיעַ קו', עב'): ”קְשׁוּט(=תִּקְוֵן) עֲצָמְךָ, וְאַחֲר-כֵּךְ קְשׁוּט(=תִּקְוֵן) אַחֲרַיִם!”

יסוד נפלא זה ניתן ללמוד מדברי המגיד הקדוש מקוונניץ זיע"א, אשר באר את מאמר חז"ל: "תנו רבנן: גר חנוכה – מצוה להניח על פתח ביתו מבחוץ... ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו". דהינו, **גר החנוכה** רומז על **אור התורה**, ולכן מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ, כדי להאיר לאותם העומדים בחוץ, "**בחושך**", בחשיכת עונותיהם.

אולם, "**בשעת סכנה**" – כאשר יש **סכנה**, שבמקום שהוא יתקן את העומדים בחוץ, עלולים הם לקלקל אותו במעשיהם, כי אז העצה היעוצה היא – "**מניחה על שלחנו ודיו**". כלומר, שיעבוד את ה' יתברך בעצמו, ולא ינסה להשפיע על האחרים, כדי שלא יתקלקל, "ודיו" – ודי לו בכך.

(ויש לומר, שעל-כך רומז הכתוב: "**ויעזב (יוסף) בגדו בידה וינס ויצא החוצה**". כלומר, שצריך לנוס ולברוח ממקום **סכנה**. ועל-כך רומז הכתוב, "**ויעזב בגדו בידה וינס ויצא**", הנה, מהאות **ו'** של "**בגדו**", בקפיצה של שלש אותיות מתקבלת המלה "ודיו" (ב. צ.) על דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים" (מג', יח')

פעם שאלו את הגאון מוילנא: הרי אמרו חז"ל: "**ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא**" (= אין דבר שאינו מרומז בתורה). למדנו אפוא, רבנו, היכן מרומזים בתורה דברי חז"ל במסכת שבת (לא, עא), שבשעה שמכניסים את האדם לבית דין של מעלה, לאחר פטירתו, שואלים אותו בתחלה: האם נשאת ונתת באמונה? (= האם קנית ומכרת בישר? האם השתמשת בכסף בישר?) הרהר הגאון רגע קט, וענה: אכן, מאמר זה מרומז באחד הפסוקים בפרשת "מקץ": "**על דבר הכסף השב באמתחתינו – בתחלה אנחנו מובאים**".

הבן שהאיר את עיני ישראל

אבן יקרה היתה לו, לרבי יצחק, אביו של רש"י. רבים בקשו לקנות את האבן הטובה, והציעו לו תמורתה סכום עצום – אלף דינרי זהבו אך רבי יצחק סרב למוכרה. רק עוד שתי אבנים טובות כאלה היו באותה ארץ, אך הללו היו קבועות בשתי עיניו של פסל עבודה זרה, שהיה בארמון הקיסר.

יום אחד נפלה אחת האבנים מעינו של הפסל ונעלמה כל החיפושים אחריה עלו בתוהו! נסה הקיסר להשיג אבן יקרה שכזו, ונדע לו כי בכל רחבי המדינה יש רק אחת כמותה, בידי היהודי רבי יצחק.

שלה, אפוא, שליח אל רבי יצחק ובקש לקנות את האבן. אך רבי יצחק, כפי שפירסם ספרנו, סרב למוכרה. אמר השליח: "אם לא תעשה את בקשתו של המלך, יגזור עליך גזרה רעה". בלית ברירה הסכים רבי יצחק. הוא לקח עמו את האבן ופנה להעלות אל הספינה שתביא אותו לארמון המלך.

מחשבות רבות של צער ועוגמה מלאו את לבו של רבי יצחק, בהיותו בדרך, צר היה לו שהוא, היהודי, עומד למכור למלך אבן טובה לצורכי עבודה זרה!

באותה ספינה נסע נוכרי אחד. החל רבי יצחק משוחח עמו, ותוך כדי דברים ספר לו על האבן היקרה שנושא הוא למלך, ואז עלה במוחו רעיון... "הראה לי את האבן הטובה!" בקש הנוכרי. "רק אם תשבוע שתזוהר ותשמור עליה מפל משמר, אראה לך", השיב רבי יצחק. נשבוע הנוכרי, ורבי יצחק הוציא מאמתחתו את האבן היקרה. והרהר האבן באור יקרות, והנוכרי בקש לאחוז אותה בידו ולהתפעל מקרוב מיופיה. "איזו אבן נפלאה!" התמוגג הנוכרי, והוסיף:

"מימי לא ראיתי כמותה!" ואז, כשרצה רבי יצחק לשוב ולקחת את האבן מידי הנוכרי, הרעיד בכונה תחילה את ידו, והאבן היקרה החליקה מטה וצנחה למעמקי הים... "אבוי לי! אבוי לי!" – החל רבי יצחק זועק זעקות שבר, והפיל עצמו אל קרקעית הספינה. "מה עשיתי?" – זעק, והמשיך לצרוח בכאב – "את כל כספי אבדתי ברגע אחד! אלף דינרים של זהב הבטיח לי הקיסר בעבורה, וגם זכויות טובות לבני אחרי, ועתה הפסדתי הכל! ואף צפוי לי עונש מאת המלך על שאבדתי את האבן המיוחדת, שכמותה אין בכל המדינה!"

כך המשיך רבי יצחק היקר לבכות ולקונן. נוסעי הספינה ראו את צערו הרב וניסו לנחם את היהודי האומלל. כשהגיעה הספינה למחוז חפצה, הלכו נוסעי הספינה אל הקיסר, כדי לבקש רחמים על היהודי. שמע הקיסר את שבפיהם, ואמר: "מסכן הוא אותו יהודי, אילו הביא אלי את האבן, דינרים רבים הייתי מעניק לו. ועתה, מאומה לא יפול בחלקו". נכמרו רחמי המלך על היהודי, וצוה להעלותו על הספינה השבה לעיר מגוריו חיים אין כסף.

כשירד רבי יצחק מן הספינה ופנה לביתו, פגש בו אליהו הנביא, וכך אמר לו: "מפיון שאבדת בכונה תחילה את האבן היקרה, כדי לעשות רצון אלוקיך, ולא לתת אותה לעבודה זרה, תזכה בשכר גדול: כעת חיה, תלד אשתך בן, שיאיר את עיני ישראל יותר מכל אבן טובה ויקרה שבעולם!" ואכן, כעבור שנה נולד לרבי יצחק בן, ונקרא שמו שלמה – הלא הוא רש"י (רבי שלמה יצחקי), שהאיר ומאיר את עיני ישראל, בתורה הקדושה עד עצם היום הזה.

שבת שלום וחס אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון! בס"ד

“רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נָא... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קְדָשׁוֹ”

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

(מֵתוּךְ הַהִפְטָרָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

עֶרֶב שַׁבַּת כּו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה ל־ moshe45@bezeqint.net) (הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל הַמִּשְׁקִין מֵתַעֲרָבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשְּׁמָן אֵינּוּ מֵתַעֲרָב" (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל גְּלוּת יוֹן אָמְרוּ חוֹז"ל בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר ב', ד'): "וְחֻשְׁךָ – זֶה גְּלוּת יוֹן, שֶׁהַחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהֶן, שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת לָהֶם: 'כָּתְבוּ עַל קַרְן הַשּׁוֹר, שְׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל".

מִבּוֹאֵר מִפְּאֵן, שֶׁהַיּוֹנִים הִתְפַּנּוּ לְהַחֲשִׁיךְ וּלְפָגוֹם בְּקְדוּשַׁת עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִכֵּן הָרַח"ק מְרַאפְשִׁיץ זִיע"א כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "זֶרַע קְדָשׁ" (חֲנוּכָה, לֵיל ב'), שֶׁכּוֹנֶנֶת הַיּוֹנִים הִיְתָה לְפָגוֹם בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בַתּוֹרָה וּבִנְפִלְאוֹת ה', בְּעֵינֵי זֶה אָנוּ לְמִדִּים יְסוּד נִפְלָא בְּדַבְרֵי הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מִקּוּזְנִיץ זִיע"א, הַכוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל" (דְרוֹשׁ לְחֲנוּכָה), כִּי בְשִׁמוֹנַת יְמֵי הַחֲנוּכָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְקִרְאֵת שְׁנֵי הַחֲדָשִׁים – טַבַּת וְשִׁבְט – הַנוֹפְלִים תָּמִיד בְּיַמֵּי הַשּׁוֹבְבִים (=יָמִים שֶׁל תְּשׁוּבָה עַל פָּגָם הַמְחֻשְׁבָּה וְקְדוּשַׁת הָעֵינַיִם), כְּמִבּוֹאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שֶׁעַר רוּחַ הַקְּדָשׁ, תִּיקוּן כו'): "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים" (רַמְיָהוּ ג', יד'). כְּלוּמָר, "שׁוּבוּ בָנִים" בַּתְּשׁוּבָה, בְּיָמִים שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם בַּתּוֹרָה אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁסִּימָנָן "שׁוֹבְבִים" – רֵאשִׁי תִיבוֹת: שְׁמוֹת וְאֵרָא בָּא בְּשִׁלַּח יִתְרוֹ מְשַׁפְּטִים.

וּמַגִּלָּה לָנוּ הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל", כִּי עַל-יְדֵי הַהִסְתַּכְּלוּת בְּנִירוֹת הַחֲנוּכָה אָנוּ מְקַדְּשִׁים וּמְתַקְּנִים אֶת שְׁתֵּי הָעֵינַיִם, וּבְכַךְ אָנוּ עוֹשִׂים הַכְּנָה נִפְלָאָה לְקִרְאֵת הַתְּשׁוּבָה בְּיַמֵּי הַ"שׁוֹבְבִים", שֶׁחֲלִים, כְּאִמּוֹר, בַּחֲדָשִׁים טַבַּת וְשִׁבְט, הַסְּמוּכִים לְחֲנוּכָה. כְּפִי שֶׁמִּבּוֹאֵר גַּם בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שֶׁעַר הַכּוֹנֹת רֵאשׁ הַשְּׁנָה דְרוֹשׁ א'): "הַהַכְּנָה בְּחֲנוּכָה (הִיא) עַל הַיָּמִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, טַבַּת-שִׁבְט, שֶׁהֵם יְמֵי "שׁוֹבְבִים", כִּי תָמִיד צָרִיךְ הָאָדָם לְהַכִּין קְדוּשָׁה מִיָּמִים טוֹבִים עַל יְמֵי הַנְּמוּכִים (=יָמֵי חוֹל)...וְהַחֲדָשִׁים הַנִּל"ל (טַבַּת וְשִׁבְט) הֵם סוּד עֵינַיִן דְּרַחֵל (=עֵינֵי רַחֵל), כְּנוֹדָע. לָכֵן נַעֲשִׂית הַהַכְּנָה עַל-פִּי הַסְּתַכְּלוּת בְּנֵר חֲנוּכָה, לְרְאוּתָם בְּלִבָּהּ, לְתַקֵּן כָּל אֶחָד (אֶת) מֶה שֶׁפָּגַם מֵעוּדוֹ בְּרֵאִית עֵינָיו.

וְהִנֵּה, מִכִּיּוֹן שֶׁאָנוּ מְקַדְּשִׁים אֶת הָעֵינַיִם בְּחֲנוּכָה עַל-יְדֵי הַהִסְתַּכְּלוּת בְּנִירוֹת, מִשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ קֶשֶׁר בֵּין קְדוּשַׁת הָעֵינַיִם לְבֵין נֵס חֲנוּכָה, וְלָכֵן צָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין מַהוּ קֶשֶׁר זֶה. וּבֵאֵר הָאֲדַמוּ"ר מֶרֶן מַהֲרִ"ד מִבְּעֻלְזָא זִיע"א וְאָמַר: הֲלֹא מְצִינוּ דְבַר פְּלֵא בְּחֲנוּכָה, שֶׁלֹּא מְצִינוּ בְּשָׂר הַמְּצוֹת, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (שַׁבַּת כג'): "...רַב יְרֵמְיָה אָמַר: הַרְוָאָה נֵר שֶׁל חֲנוּכָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ". דְּהִינּוּ, שֶׁלֹּא רַק מִי שֶׁמְדַלֵּק אֶת הַחֲנוּכָּה מְבָרֵךְ, אֲלָא גַם הַרְוָאָה נֵר חֲנוּכָה מְבָרֵךְ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ רַק עַל רֵאִית הַנֵּר צָרִיךְ לְבָרֵךְ?

וּבֵאֵר מֶרֶן הָאֲדַמוּ"ר בְּדַבְרֵי קוּדְשׁוֹ וְאָמַר, שֶׁנֶּס הַשְּׁמָן שֶׁהָיָה בְּמִקְדָּשׁ רוּמוֹ עַל קְדוּשַׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, עַל-פִּי הַמִּבּוֹאֵר בִּירוֹשָׁלַיִם (פְּלָאִים פ"ה, ה"ו): "אֲשַׁתְּךָ כִּגְפָן פּוֹרְיָה בִּירְכַתִּי בֵיתְךָ בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ'. מַה זֵיתִים אֵין בָּהֶם הִרְכָּבָה, אֵף בְּנִיךְ לֹא יָהָא בְּהֵן פְּסוּלָת". כְּלוּמָר, צָרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁתוֹ, שֶׁלֹּא לְהַתְּחַבֵּר אֶפְיָלוּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ עִם דְּבָרִים שֶׁמְנוּגְדִים לְקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל (לְלַכֵּת וּלְהַתְּחַבֵּר, חֲלִילָה, אֶל גִּשְׁמִים אַחֲרוֹת/נוֹכְרִיּוֹת).

וּכְפִי שֶׁכְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה שְׁמוֹת לו', א'): "וְאַתָּה תִצְוָה", הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (=זֶהוּ שֶׁכְּתוּב) (בִּירְמִיָּה יא') זֵית רַעֲנָן יִפָּה פְּרִי תֵאֵר קְרָא ה' שְׁמֶךָ... מַה רָאָה (הַנְּבִיא) יְרֵמְיָה לְמִשׁוֹל אֲבוֹתֵינוּ כְּזֵית? אֲלָא, כָּל הַמִּשְׁקִין מֵתַעֲרָבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשְּׁמָן אֵינּוּ מֵתַעֲרָב, אֲלָא עוֹמֵד. כִּךָּ יִשְׂרָאֵל אֵינֶם מֵתַעֲרָבִים עִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ז'): 'וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם' (=בְּגוֹיִים)... (דְּהִינּוּ, שֶׁאֲסוּר לְהַתְּעַרֵב עִם גִּשְׁמוֹת הַגּוֹיִים).

(וְרֵאוּי לְהַבִּיא גַם אֶת דְּבָרֵי הַ"פְּרָדֵס יוֹסֵף" (נח ח', יא' בְּשֵׁם "רַבִּיד הַזֶּהב"), שֶׁשָּׂאֵל, מְדוּעַ הַיּוֹנָה שֶׁשִּׁלַּח נִחַ לְרְאוּת הָאֵם "קָלוּ הַמַּיִם" הַבִּיאָה לְאַחַר הַמַּבּוּל דּוֹקָא עַלָּה זֵית, וְלֹא עַלָּה מֵעֵץ אַחֵר? וּבֵאֵר שֶׁם עֵנִין זֶה וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁדוּר הַמַּבּוּל הַשְּׁחִיתוֹ בְּעוֹן הָעֲרִיּוֹת, לְדַבֵּק מִיּוֹן בְּשִׂאֵינוּ מִינּוּ. וְכֵן, בּוֹדָאֵי הִרְכִּיבוּ גַם אֵילָנוֹת בְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינּוּ. עַל-כֵּן נִעְקְרוּ וְנִמְחָחוּ בְּמַבּוּל כָּל הָאֵילָנוֹת גַּם כֵּן. אֲבָל זֵית, שֶׁכְּאִמּוֹר אֵינּוּ מְקַבֵּל הִרְכָּבָה, לֹא הִשְׁחִית. עַל-כֵּן לֹא נִעְקְרוּ וְלֹא נִמְחָחוּ בְּמַבּוּל. וְלָכֵן הַבִּיאָה הַיּוֹנָה רַק מֵעֵץ הַזֵּית, וְלֹא מֵאֵילָנוֹת אַחֲרִים, שֶׁכְּאִמּוֹר נִמְחָחוּ בְּמַבּוּל).

וְהִנֵּה עֵנִין זֶה שֶׁצָּרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמּוֹר עַל עֲצֻמוֹ שֶׁלֹּא לְהַתְּעַרֵב עִם גִּשְׁמוֹת הַגּוֹיִים, מְצִינוּ אֲצֵל יוֹסֵף הַצַּדִּיק,

כמו שֶמְבוּאָר בַּמִּדְבָּר (ויקרא רבה לב, ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הַעֲרֹהּ (=זנות, זימה), ונגדרו ישראל בזכותו. אמר ר' תיא בר אבא: כְּדַאי (=טוב) הָיָה גְדוּר עֲרֹה עֲצָמוֹ, שֶנֶּגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל עַל-יְדוּ" (=בזכות יוסף נגאלו ישראל). מְבוּאָר מִכָּאן, שְׂיוֹסָף הַצַּדִּיק סָלַל בְּקְדוּשָׁתוֹ דָּרָךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל, שְׂיוֹכְלוֹ לְעֲמוּד בְּקְדוּשָׁתָם – וּבְזֻכּוֹת זֶה נִגְאָלוּ מִמִּצְרַיִם.

וְעַל-כֵּן שֶׁבַח יַעֲקֹב אָבִינוּ אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כַּאֲשֶׁר בֵּרַךְ אֶת הַשְּׂבָטִים (בראשית מט, כב): "בֶּן פִּרְתַּי יוֹסֵף בֶּן פִּרְתַּי עָלַי עֵין בְּנוֹת צַעֲדָה עָלַי שׁוֹר". וּמְבוּאָר בַּמִּדְבָּר (בראשית רבה צח, יח): "...בְּשַׁעָה שִׁיַּצָּא יוֹסֵף לְמַלּוּךְ עַל מִצְרַיִם, הָיוּ בְנוֹת מְלָכִים מְצִיצוֹת עָלָיו דָּרָךְ הַחֲרָכִים, וְהָיוּ מְשֻׁלְּכוֹת עָלָיו...נִזְמָמִים וְטַבְּעוֹת, כְּדֵי שִׁיתְּלֶה עֵינָיו וַיִּבִּיט בָּהֶן. אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הָיָה מִבֵּית בְּהֵן."

וּמַעֲתָה יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁנֶּס חֲנוּכָּה, שֶׁהָיָה כִּידוּעַ דּוֹקָא בְּשִׁמּוֹן שְׂאִינוּ מִתְעַרְב עִם מְשָׁקִים אַחֲרֵים, רוֹמְזוֹ עַל קְדוּשַׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁלֹּא הִתְעַרְב עִם נְשׁוֹת הַגּוֹיִים, וְגָדַר עֲצָמוֹ מִן הַעֲרֹהּ (=זנות, זימה), וְגַם שָׁמַר עַל עֵינָיו וְלֹא פָגַם בָּהֶן, לְהִסְתַּכֵּל וְלִזְוֹן מִמָּה שְׂאִינוּ שָׁלוֹ. עַל-כֵּן תִּקְנּוּ לָנוּ חוֹ"ל, שֶׁהֲרֹאֶה נֵר חֲנוּכָּה מְבָרַךְ, לְרִמּוֹז שֶׁהֲרֹצָה לְהַדְּבִק בְּקְדוּשַׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו רַק בְּדַבְּרֵי קְדוּשָׁה, כְּמוֹ נֵרוֹת חֲנוּכָּה, שִׁישׁ בָּהֶם קְדוּשָׁה, כְּפִי שְׁכָתוּב: "הַנֵּרוֹת הָלְלוּ קֹדֶשׁ הֵם".

וְהֵנָּה, מֵאַחַר וְשֶׁרַשׁ קְדוּשָׁתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק הָיָה בְּשִׁמְרַת הָעֵינַיִם, הַשְׁתַּדְּלוּ הַיּוֹנִים בְּכָל כּוֹחַם לְטַמֵּא אֶת עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּרֵאוֹת אֲסוּרוֹת, וּבְכֹךְ לְטַמֵּא אֶת מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְעֲמוּד בְּקְדוּשָׁתָם. (וְזֶהוּ שְׁכָתוּב בַּגְּמָרָא (שבת כא): "כְּשֶׁנִּכְנְסוּ הַיּוֹנִים לְהִיכַל" – כְּשֶׁנִּכְנְסוּ וְחָדְרוּ בְּגִדְל טוּמְאָתָם לְתוֹךְ הַמֶּחֶ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת הִיכַל – טַמְאוּ אֶת כָּל הַשְּׂמָנִים שֶׁבְּהִיכַל" – דְּהֵינּוּ, טַמְאוּ אֶת "הַשְּׂמָנִים" – הַחֲכֵמָה וְהַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּמְשְׁלוּ לְשִׁמּוֹן). עַל-כֵּן, מֵאַחַר וְהַיּוֹנִים הִרְשָׁעִים הִתְכַּוְּנוּ לְהַחֲשִׁיף וּלְפַגּוֹם בְּקְדוּשַׁת הָעֵינַיִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂמוּבָא בַּמִּדְבָּר: "וְחֲשָׁף – זֶה גְלוּת יוֹן, שֶׁהַחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל". הַתִּיקוֹן לְכֹךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵנוּ שֶׁבְּחֲנוּכָּה צְרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּנֵרוֹת חֲנוּכָּה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ תִּיקוֹן לְמִי שֶׁפָּגַם בְּעֵינַיִם בְּרֵאוֹת אֲסוּרוֹת. שְׁכֵן, מֵאוּר חֲנוּכָּה נִמְשַׁכַּת קְדוּשַׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, לְעֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

יוסף, בקדושתו מבטל את קליפת יון הטמאה

אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל "יוֹן" הֵם אוֹתִיּוֹת "נוֹי", שֶׁפִּירוּשׁוֹ יוֹפִי. שְׁכֵן, כָּל חֲפָצִים שֶׁל הַיּוֹנִים הָיָה לְיוֹפֵי הַגּוֹף וְתַאוּתָיו. (הַיּוֹנִים כִּידוּעַ הֵם מְבַנֵּי בְּנָיו שֶׁל יַפֶּת בֶּן נֹחַ, כְּכַתוּב (בראשית י, ב): "בְּנֵי יַפֶּת גִּמְרָ וּמַגּוּג וּמְדֵי וַיּוֹן..."). וְ"יַפֶּת" מוֹרָה עַל יוֹפֵי נוֹי, שְׁכָל מְהוּתָם הִיא רַק כְּדֵי "לְהַתְּיַפּוֹת" (=לְיוֹפֵי הַגּוֹף).

וְאִילוּ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, מְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת טוּמְאָת/תַּאוּת יוֹן. שְׁכֵן, אִם נוֹסִיף צ', הַרוּמְזוֹת (לְצַדִּיקוּתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק) לְמֵלֶה "יוֹן", נִקְבֵּל "צִיּוֹן", שֶׁהוּא גְמַטְרִיָּה שֶׁל "יוֹסֵף" (=156). וְכֵן תִּמְצָא שֶׁ"אַנְטִיּוֹכֶס" בְּגַמְטְרִיָּה "יוֹסֵף". וְכֵן "מֵלֶךְ יוֹן" בְּגַמְטְרִיָּה "יוֹסֵף". וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ, שְׂיוֹסָף, בְּקְדוּשָׁתוֹ וּבְשִׁמְרַת הָעֵינַיִם שָׁלוֹ, מְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת יוֹן הַטַּמְאָה.

"וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂבֵר בְּמִצְרַיִם"

כְּשֶׁנֶּאֱסָר רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן מִלְּאָדִי, מִיִּסְד חֲסִידוֹת חב"ד, וְהוֹבֵל לְבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁבִּפְטֶרְסְבוֹרֵג, בְּקֶשׁ לְהוֹדִיעַ עַל מַצְבּוֹ לְצַדִּיק הַנּוֹדֵעַ רַבֵּי ל׳וֹי יַצְחָק מְבַרְדִּיצ׳וֹב, הַמְּכֻנָּה: "סְנִיגוֹרֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל". נִסְע חֲסִיד אַחַד לְבֵרְדִּיצ׳וֹב וְסַפֵּר לְרַבֵּי יַצְחָק עַל מַאֲסָרוֹ שֶׁל בַּעַל ה"תְּנִיא", כְּתוּצָאָה מִמְּלִשִׁינוֹת שְׁקָר. נִטַּל הַצַּדִּיק מְבַרְדִּיצ׳וֹב חֲמֵשׁ "בְּרָאשִׁית", שֶׁהִיא מוֹנַח עַל הַשְּׁלַחֵן. הַחֲמֵשׁ נִפְתַּח בְּפִרְשַׁת "מִקֵּץ", בְּפִסּוֹק: "וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂבֵר בְּמִצְרַיִם". נֶעַץ רַבֵּי יַצְחָק אֶת שְׁתֵּי עֵינָיו הַטּוֹבוֹת בְּפִסּוֹק שֶׁלְפָנָיו, וְאָמַר לְשִׁלְיָת: אַל תִּקְרָא "שְׂבֵר" (בש"ן ימנית), אֶלָּא – "שְׂבֵר" (בש"ן שמאלית), שֶׁפִּירוּשׁוֹ: תְּקוּהָ, תוֹחֵלֶת. לֶךְ אִפּוּא וְאָמַר לְרַבֵּךְ, שְׁבַעְזֶרֶת ה' יִסְתֵּים הָעַנְיָן שָׁלוֹ בְּטוֹב, וְכִמוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁנֶּצַל מִמַּאֲסָרוֹ בְּמִצְרַיִם, גַּם רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן יִשׁוּחָרֵר בְּקָרוֹב וְיֵשׁוּב לְבֵיתוֹ. וַיֵּשׁ לִי עַל כֵּךְ רָמְזוּ בְּכַתוּב: "שְׂבֵר" בְּרָאשִׁי תִיבוֹת מְרִמּוֹ לְשֵׁם הַרְבִּי: שְׁנִיאֹר בֶּן רַבְקָה... לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְחִזּוֹנוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק מְבַרְדִּיצ׳וֹב נִתְקַיֵּם בְּמִלּוּאוֹ. וּב-יט' בְּפִסְלוֹ בְּאוֹתָהּ הַשְּׁנָה שׁוֹחָרֵר רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן מִמַּאֲסָרוֹ, וּמֵאַזּוֹ וְעַד הַיּוֹם חוֹגְגִים חֲסִידֵי חב"ד בְּכָל מְקוֹם אֶת יט' בְּפִסְלוֹ כְּ–"חַג הַגְּאוּלָּה" שֶׁל מִיִּסְד תְּנוּעָתָם הַרוֹחֲנִית, שְׁכַפְיָה פְּרוּשׁוֹת הַיּוֹם בְּאֶלְפֵי קַהֲלוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּאַרְצָן וּבְתַפּוּצוֹת. שְׁבַת שְׁלוֹם וְחַג אוֹרִים שְׁמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגְּלִילוֹן!

“רַנִּי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי יַעֲזֹר מִמֶּעוֹן קְדָשׁוֹ”

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (תְּנוּכָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (תְּנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:03

עֶרֶב שַׁבַּת כּו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:14

הַפְּטָרָה: "רַנִּי וְשִׁמְחֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתַיִם יָמִים" (מא', א')

עַל הַמֶּלֶךְ "וַיְהִי", הַפּוֹתַח אֶת פְּרֻשַׁתְנוּ, אוֹמֵר הַצַּדִּיק רַבִּי מֵאִיר'ל מְפָרְשֵׁם: אָמְרוּ חו"ל בְּמִסְכַּת מְגִלָּה (י' עב'): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמָר (בו) 'וַיְהִי', אֵינוֹ אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר".

וְנֹפֵר אָנִי, שֶׁשִּׁמְעֵתִי מִפִּי אָבִי הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ תִּגַּן עָלֵינוּ, שֶׁפַּעַם אַחַת הוּא עֹשֶׂה עֲלֵית נִשְׁמָה, וְעֵלָה לְגַנְזֵי מְרוֹמִים, וְרָאָה שֶׁשֶׁהִבִּיאוּ לְעוֹלָם הָאֱמֶת אִישׁ צַעִיר בְּיָמַי, וְלֹאֲחֲרָיו הַשְּׁתַרְךָ אָדָם זָקֵן וְשִׁבְעַת יָמִים.

וְהִנֵּה, אָבִי נִדְהָם לְשִׁמוּעַ, שֶׁבְּשִׁמְעִים כִּינוּ אֶת הָאִישׁ הַצַּעִיר – "זָקֵן", וְאֵילּוֹ לְזָקֵן הַמוֹפְלֵג קָרְאוּ "קָטָן". וּמִיָּד פָּנָה אָבִי לְעוֹמְדִים סְבִיבוֹ, וְשָׁאַל בְּמִבּוֹכָה: הֲרֵי אֲנִי מְצוּיִים כָּאֵן בְּעוֹלָם הָאֱמֶת! וּמְדוּעַ תִּתְּלוּצְצוּ עַל הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, כִּשְׂאֵתֶם פּוֹנִים אֲלֵיהֶם כִּךְ?

עַל-כֵּן הִשִּׁיבוּ דְרִי(=שׁוֹכְנֵי) מַעֲלָה לְאָבִי בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: הָאֱמֶת הִיא, שֶׁהָאִישׁ הַצַּעִיר פָּעַל רַבּוֹת בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּשִׁנּוּתָיו הַמוֹעֲטוֹת עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְלִכֵּן כָּל יוֹם מִחְיָיו נִחְשָׁב לוֹ כְּשָׁנָה. לְעוֹמֵת זֹאת, מַעֲט הַזָּקֵן לְלַכֵּת בְּדַרְךָ הַתּוֹרָה וּבְמַצוֹתֶיהָ בְּכָל שְׁמוֹנִים שָׁנֹת חִיָּו עָלֵי אֲדָמוֹת, וְלִכֵּן אֵינוֹ נִחְשָׁב, אֶלָּא לִילֵד קָטָן וּמִסְכָּן...

וְלִכֵּן – אָמַר הַצַּדִּיק רַבִּי מֵאִיר'ל מְפָרְשֵׁם: "וַיְהִי" זֶה צָרָה צְרוּרָה לְאָדָם, וּמִסְמַלְת לְשׁוֹן צַעַר, אִם כֹּאשֶׁר "מִקֶּץ" – כֹּאשֶׁר מִגִּיעַ הַקֶּץ, תּוֹם חִי הָאָדָם, מִתְּבַרֵר לוֹ שֶׁכָּל שְׁנֹתָיו, אֵינָן אֶלָּא "שְׁנָתַיִם יָמִים" – יָמִים מוֹעֲטִים בְּלִבָּד (בְּהֵם עֶסֶק בְּתוֹרָה וּבְמַצוֹת).

"וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאֵר"

עַל הַכְּתוּב, "וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתַיִם יָמִים", כּוֹתֵב הַ"כְּסָא רַחֲמִים": אָמְרוּ חו"ל בְּמִסְכַּת מְגִלָּה (י' עב'): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמָר (בו) 'וַיְהִי', אֵינוֹ אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר (וי)".

וְכֵאֵן, בְּכַתּוּב "וַיְהִי מִקֶּץ" רוֹמְזֵת לָנוּ הַתּוֹרָה עַל זְמַן פְּטִירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם. שָׁכֵן, כֹּאשֶׁר הָאָדָם מִגִּיעַ לְבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, רְאשִׁית שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ עַל יוֹשְׁרוֹ וְעַל תּוֹרָתוֹ וְעַל צִיפְיָתוֹ לְבוֹא הַמְּשִׁיחַ, וְכַפִּי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (שַׁבַּת לא): "לְאַחַר הַפְּטִירָה) בְּשַׁעַת שֶׁמְכַנְיִסִין אָדָם לְדִין, אוֹמְרִים לוֹ: נִשְׂאֵת וְנִתְּתָ בְּאִמוּנָה? קְבַעַת עֵתִים לְתוֹרָה...? צִפִּית לִישׁוּעָה?".

וְעַל-כֵּן רוֹמְזֵת הַתִּיבָה "מִקֶּץ" – נוֹטְרִיקוֹן: מִשָּׂא וּמִתָּן בְּאִמוּנָה, צִפִּית לִישׁוּעָה, קְבַעַת עֵתִים לְתוֹרָה. וְהִיא, אִם קִים הָאָדָם אֶת כָּל אֵלוֹ, מֵה טוֹב.

אִךְ אִם לֹא קִים אֶת אֵלוֹ, אוֹמְרִים לוֹ: וַי שְׂבַאתָ לְעוֹלָם הַזֶּה רַק לְהִנְאוֹת, לְאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיה כח), "כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיא צָאָה בְּלֵי מְקוֹם(=הַקֶּב"ה)": "כָּל שְׁלַחְנוֹת" רוֹמְזוּ לְאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָה – שֶׁאִם הָאָדָם דוֹאֵג בְּעוֹלָם הַזֶּה רַק לְהִנְאוֹת גּוֹפּוֹ, אִז מְקַבֵּל הוּא לְאַחַר פְּטִירְתוֹ, מִקֶּץ שְׁלֹשָׁה יָמִים, "מְלָאוּ קִיא צָאָה". כַּפִּי שְׁכַתּוּב בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (קצט', ב'): לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁהָאָדָם בְּקָבֵר נִבְקָעִים מֵעִיו, וְהִטְיִנוּפֵת מִתְּהַפְּכַת עַל פָּנָיו, וְאוֹמְרֵת לוֹ: "קַח מֵה שְׁנָתָת בִּי שְׁהָרִי אֲכַלְתָּ וְשָׁתִיתָ כָּל יוֹם וְיוֹם, וְלֹא נָתַתָּ לְעַנְיִים...!".

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁמֵּעַבֵּב הוּא אֶת הַמְּשִׁיחַ עַל-יְדֵי כֹהֵן, שְׁהָרִי כָּל מֵה שֶׁעֲשָׂה, גֵּרָם שֶׁבְּגָלְלוּ מִתְּעַכְבַּת הַגְּאוּלָּה, שְׁהָרִי בְּבוֹא מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ תִתְּגַלֶּה אַחֲדוּתוֹ יִתְּבַרֵךְ. וְזֶהוּ "בְּלֵי מְקוֹם(=הַקֶּב"ה)". וְהִרְאָיָה לְכֹהֵן הִיא מִמֵּה שְׁכַתּוּב: "וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם" – רְאשִׁי תִיבוֹת מְשִׁיחוֹ – שֶׁאָדָם זֶה לֹא הָרִים קָרָן מְשִׁיחוֹ, וְאֲדַרְבָּא, נִתְּעַכְבַּת קָרָן הַמְּשִׁיחַ בְּגָלְלוֹ. וְכַנְגֵּד זֶה שֶׁהוּא לֹא צָפָה לִישׁוּעָה, נִתְּעַכְבַּת הַמְּשִׁיחַ עַל-יְדוֹ, מִיָּדָה כְּנִגֵּד מִיָּדָה.

וְהִנֵּה, בְּשַׁעַת שִׁיּוּצָא הָאָדָם מִבְּטָן אִמוֹ, אוֹמֵר לוֹ הַיָּצָר הָרָע: כְּפּוֹף אֲצַבְעוֹתַי וְתִקְבּוּץ כָּל מְמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: "וְקִמַּץ הַכֶּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קִמְצוֹ" ("קִמַּץ" אוֹתִיוֹת "מִקֶּץ"). אוֹלָם, בְּשַׁעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, פּוֹשֵׁט הוּא אֶת אֲצַבְעוֹתָיו, כְּאוֹמֵר: "לֹא לְקַחְתִּי הַמְמוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעַזְבֹּתִי לְאַחֲרִים כָּל מֵה שֶׁקְּבַצְתִּי".

וְשׂוֹאֵלִים מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּשׁ שְׁאֵלוֹת, בְּסִימָן "קִמְצִ" – נוֹטְרִיקוֹן קוֹל צוּם מְמוֹן. הָאֵם הִיא קִמְצוֹן בְּמִמוֹנוֹ, וְלֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ לְצִדְקָה? שׁוּה סִימָן לְמִמוֹן. וְהָאֵם לְמַד תּוֹרָה? שׁוּה סִימָן לְקוֹל הַתּוֹרָה שִׁיּוּצָא מִגְרוֹנוֹ. וְהָאֵם עֲזַב אֶת תַּאֲוֹת וְתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִתְעַנָּה בְּחֵמֶשׁ תַּעֲנוּיֹת? שׁוּה סִימָן צוּם.

"חֲנוּכָה" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אוֹמְרִים חו"ל, שְׁעִיקָר מִצּוֹת חֲנוּכָה הִיא לְהַדְלִיק אֶת נְרוֹת הַחֲנוּכָה בְּפֶתַח הַבַּיִת, כְּדֵי שְׂכַלְם יוּכְלוּ לְרַאוֹת אֶת הַנְּרוֹת, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יִהְיֶה פְּרִסוּם הַנֶּס. וּכְפִי שְׁשֻׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (שבת כא): "תְּנוּ רַבְּנָן: נֵר חֲנוּכָה – מִצְוָה לְהַנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבְּחוּץ", וּפִרֵשׁ רִש"י: "מִשׁוּם פְּרִסוּמֵי נִיסָא" (=מִשׁוּם פְּרִסוּם הַנֶּס). וְעוֹד אוֹמְרִים חו"ל, שִׁישׁ עֲנִין מִיּוֹחַד בְּהַסְתַּכְּלוֹת עַל נְרוֹת הַחֲנוּכָה, כְּפִי שְׂכַתוּב בַּגְּמָרָא (שם כא): "...רַב יְרֵמְיָה אָמַר: הִרְוָא נֵר שֶׁל חֲנוּכָה צְרִיךְ לְבָרֵךְ. אָמַר רַב יְהוּדָה: (אִם רָאָה) (בַּיּוֹם) (הַרְאֵשׁוֹן) (שֶׁל הַחֵג)... מְבָרֵךְ שְׁתֵּים... " (= "שְׁעֵשֶׂה נִסִּים" וְ"שֶׁהַחֲנוּ").

בְּעֲנִין זֶה אָנוּ לְמַדִּים יְסוּד נִפְלָא בְּדַבְרֵי הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקוֹנֵיץ זי"ע, הַכּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" (דְרוֹשׁ לַחֲנוּכָה), כִּי בְּשִׁמוּנַת יְמֵי הַחֲנוּכָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְקִרְאֵת שְׁנֵי הַחֲדָשִׁים – טַבַּת וּשְׁבֹט – הַנוֹפְלִים תְּמִיד בְּיַמֵּי הַשׁוֹבְבִים" (=יָמִים שֶׁל תְּשׁוּבָה עַל פְּגָם הַמַּחֲשֵׁבָה וְקְדוּשַׁת הָעֵינָיִם), כְּמַבּוֹאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר רוּחַ הַקְּדוֹשׁ תִּיקוֹן כו): "שׁוּבוּ בְנֵים שׁוֹבְבִים" (ירמיהו ג, יד). כְּלוֹמֵר, "שׁוּבוּ בְנִים" בְּתְשׁוּבָה, בְּיָמִים שְׁקוֹרָאִים בָּהֶם בַּתּוֹרָה אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁסִּימָנָן "שׁוֹבְבִים" – רֵאשִׁי תִיבוֹת: שְׁמוֹת וְאָרָא בָּא בְּשִׁלַּח יִתְרוֹ מִשְׁפָּטִים.

וּמִגְלָה לָנוּ הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל", כִּי עַל-יְדֵי הַהַסְתַּכְּלוֹת בְּנְרוֹת הַחֲנוּכָה אָנוּ מְקַדְּשִׁים וּמְתַקְּנִים אֶת שְׁתֵּי הָעֵינָיִם, וּבְכַךְ אָנוּ עוֹשִׂים הַכְּנָה נִפְלָאָה לְקִרְאֵת הַתְּשׁוּבָה בְּיַמֵּי הַ"שׁוֹבְבִים", שְׁחָלִים, כְּאִמּוֹר, בְּחֲדָשִׁים טַבַּת וּשְׁבֹט, הַסְּמוּכִים לַחֲנוּכָה. כְּפִי שְׁמַבּוֹאֵר גַּם בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל: "הַהַכְּנָה בַּחֲנוּכָה (הִיא) עַל הַיָּמִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, טַבַּת-וּשְׁבֹט, שֶׁהֵם יְמֵי "שׁוֹבְבִים", כִּי תְּמִיד צְרִיךְ הָאָדָם לְהַכִּין קְדוּשָׁה מִיָּמִים טוֹבִים עַל יְמֵי הַנְּמוּכִים (=יְמֵי חוֹל)... לְכֵן נַעֲשִׂית הַהַכְּנָה עַל-פִּי הַסְתַּכְּלוֹת בְּנֵר חֲנוּכָה, לְרַאוֹתָם בְּלִבָּד, לְתַקֵּן כָּל אֶחָד (אֶת) מֶה שֶׁפָּגַם מִעוּדוֹ בְּרֵאִית עֵינָיִם."

"וּקְבַעוּ שְׁמוּנַת יָמִים חֲנֻכָה"

יְדוּעָה וּמְפּוֹרֶסֶמֶת הִיא הַקּוּשִׁיָּה שֶׁל הַ"בֵּית יוֹסֵף" ("אורח חיים" תרע), מְדוּעַ קְבַעוּ רַבּוֹתֵינוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָה שְׁמוּנָה יָמִים? הֲרֵי הַנֶּס הִיא רַק שְׁבַעָה יָמִים, מִכֵּיוֵן שֶׁבִּפְנֵי הַשְּׁמֶן שֶׁמֶצְאוּ הִיא דֵי שְׁמֶן כְּדֵי לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד, וְאִם כֵּךְ, הַדְּלִיקוּ מִכַּח הַנֶּס רַק שְׁבַעָה יָמִים...

קוּשִׁיָּה זֹאת מְתוֹרֶצֶת עַל-פִּי מְשָׁלוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן מִפְּלוּצֵק: סוּחַר עֲשִׂיר אֶחָד נִסְעָ לְלִיפְצִיג לְיִרְיָד, וְהָיוּ עִמּוֹ שְׁמוּנָה שְׁקִים, מְלֵאִים מִטְּבַעוֹת זָהָב. בְּדֶרֶךְ הַתְּנַפְּלוּ עָלָיו שׁוֹדְדִים, וּשְׁדָדוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּסֶף. וּבְדֶרֶךְ נֶס לֹא שָׁמוּ לֵב לְאֶחָד מִשְׁקֵי הַכֶּסֶף, וְזֶה נִשְׁאָר אֶצֶל הַסוּחַר. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַסוּחַר אֶל הַיִּשׁוּב הַסְּמוּךְ, שָׂכַר מִיד בְּמִמוֹן רַב אִיכָרִים, כְּדֵי שִׁירְדְּפוּ יַחַד עִמּוֹ אַחֲרֵי הַגְּזוּלָנִים. אוֹתָהּ שְׁעָה נָדַר הוּא נָדַר, שְׂאֵם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה בְּעִזּוֹ, וְיִצִּיל אֶת מִמוֹנוֹ, יִתֵּן הוּא מְעַשֵּׂר מִכֶּסֶפוֹ לְצִדְקָה לְעַנְיִים.

וְאִכּוֹן, תְּפִילָתוֹ נִשְׁמָעָה בְּמְרוֹמִים, וְהוּא בְּעִזְרַת הַשֵּׁם הַצְּלִיחַ לְתַפּוֹס אֶת הַשׁוֹדְדִים וּלְהַחֲזִיר אֶת כֶּסְפוֹ חֲזָרָה. כְּשֶׁבָּאוּ אֵלָיו גְּבָאֵי הַצְּדָקָה לְגַבּוֹת אֶת הַמְעַשֵּׂר שֶׁהִבְטִיחַ, נִתְעוֹרַר בֵּינֵיהֶם דִּין וּדְבָרִים: לְפִי חֲשַׁבּוֹנוֹ שֶׁל הַסוּחַר, צְרִיךְ הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר רַק מִשְׁבַּעַת שְׁקֵי הַכֶּסֶף שֶׁנִּגְזְלוּ מִמֶּנּוּ, וְאַחֲרֵי-כֵךְ הוֹשִׁבוּ אֵלָיו בְּדֶרֶךְ נֶס. אָבֵל לֹא חָשַׁב הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר מִהַשֶּׁק הַשְּׁמִינִי, שָׁבוּ לֹא נִגְעוּ הַשׁוֹדְדִים לְרַעָה כָּלֵל.

נִגְדָה זֶה טְעֵנוּ גְּבָאֵי הַצְּדָקָה, שְׁטַעוֹת בִּידוּ, וְחָיִב הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר גַּם מִהַשֶּׁק הַשְּׁמִינִי מִשׁוּם שְׁעַל-יְדֵי שֶׁק זֶה נַעֲשֶׂה לוֹ עִיקָר הַנֶּס: אֵילוֹ לֹא "הַשְּׂאִירוֹ" לוֹ הַשׁוֹדְדִים שֶׁק זֶה, בְּדֶרֶךְ נֶס, לֹא הִיא לוֹ כֶּסֶף לְשִׁכּוֹר אֲנָשִׁים כְּדֵי שִׁירְדְּפוּ אַחֲרֵי הַשׁוֹדְדִים, וְכֵךְ לֹא הִיא מְצִיל אֶפִּילוֹ פְּרוּטָה אַחַת מִכָּל מִמוֹנוֹ.

וְכֵךְ הַדְּבָר גַּם בְּפֶן הַשְּׁמֶן שֶׁמֶצְאוּ בְּבֵית הַמְּקַדָּשׁ. אֲלֵמָלָה הַנֶּס הַזֶּה, שֶׁהַיּוֹנִים לֹא מְצָאוּ אֶת פֶּן הַשְּׁמֶן הַזֶּה, לֹא הִיא שְׁמֶן כָּלֵל שִׁיחוּל עָלָיו הַנֶּס וְיֵאִיר שְׁמוּנָה יָמִים בְּמִקּוֹם יוֹם אֶחָד. וְלִזְכֹּר הַנֶּס הַרְאֵשׁוֹן, שְׁגָרָם לְנִסִּים הָאֲחֵרִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו, אָנוּ מְדַלְּקִים שְׁמוּנָה נְרוֹת שֶׁל חֲנֻכָה. (קוּמֵץ הַמְּנַחֵה).

שְׁבַת שְׁלוֹם וְחֵג אוֹרִים שְׁמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

”רַנִּי וְשִׁמְחֵי בֵּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ”

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

(מֵתוּךְ הַהִפְטָרָה)

פְּנִיטַת הַשְּׁבֵת: 16:03

עֶרֶב שַׁבַּת כו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:14

הַפְּטָרָה: ”רַנִּי וְשִׁמְחֵי” (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא”ל שֶׁלַח הוֹדָעָה ל־ moshe45@bezeqint.net) (הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד” (עַל פִּי ”אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה” לְהַרְה”ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי מְגַלֵּה לָנוּ בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר (תִּיקוּן יג', כט'), שֶׁלְחַג הַחֲנוּכָה יֵשׁ קָשֶׁר שְׂיֻכוֹת עִם פְּסוּק הַיְחוּד: ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד”. הֵנָּה, בְּפִסּוּק ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל...” יֵשׁ כַּה־(25) אוֹתִיּוֹת, וְלָכֵן גַּם חֲנוּכָה הִיָּה בְּ-כַה־ בְּפִסְלוֹ. וְכֵן, ”חֲנוּכָה” – אוֹתִיּוֹת ”חֲנוּ כַה־”, וְהַפְּנִיָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל חֲנוּ מִצְרַת הַיּוֹנִים עַל-יְדֵי כַה־ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַפְּסוּק ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד”. וְאִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מֵהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין הַפְּסוּק לְבֵין גַּם הַחֲנוּכָה.

בְּפִשְׁטוּת נִרְאָה לְבָאֵר קָשֶׁר זֶה, עַל-פִּי הַיְדוּעַ שְׂבַעַת אֲמִירַת ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל” צְרִיכִים לָכוֹן לְמַסּוֹר אֶת הַנֶּפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהִיּוֹת וְהַחֲשׂוֹמוֹנָאִים מְסוּרוֹ אֶת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת ה' יִתְבָּרַךְ, בְּזִמְן שֶׁנִּלְחַמוּ מַעֲטִים נֶגֶד רַבִּים, נִמְצָא שֶׁגַּם חֲנוּכָה מְכוּן כַּנֶּגֶד פְּסוּק הַיְחוּד ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל”, שֶׁבוֹ גַּם אָנוּ מְכוּנִים לְמַסּוֹר אֶת נֶפְשֵׁנוּ עַל קְדוּשַׁת ה' יִתְבָּרַךְ.

אוֹלָם, יֵשׁ לְבָאֵר זֹאת גַּם יוֹתֵר לְעַמֵּק, וְנִקְדִּים לְהִבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַצֶּלַח עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (פְּסַחִים נ'): ”אָמַר רַבִּי אֶחָא בְּ(שֵׁם) ר' חֲנִינָא: לֹא כְּעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. כְּעוֹלָם הַזֶּה (מְבָרַךְ הָאָדָם) עַל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, וְאוֹמֵר: בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב, וְעַל בְּשׂוֹרוֹת רָעוֹת אוֹמֵר: בְּרוּךְ דִּין אֲמַת. (אֲבָל) לְעוֹלָם הַבָּא – כָּלוּ הַטוֹב וְהַמְּטִיב” (=כְּעוֹלָם הַבָּא מְבָרַךְ הָאָדָם עַל הַבְּשׂוֹרוֹת הַטוֹבוֹת וְעַל הַרָעוֹת אוֹתָהּ בְּרַכָּה: ”הַטוֹב וְהַמְּטִיב”), לְפִי שִׁמְעָלִיּוֹן לֹא תִצְאָנָה הַרָעוֹת, וְאִין דְּבַר רַע מֵהַקַּב”ה, וְהַכֹּל הוּא לְטוֹבָה, וְאֶפְּלוּ הַפּוֹרְעָנוּיּוֹת הַבָּאוֹת עַל הָאָדָם אִין רַעָה, אֲלֵא טוֹבָה, וְזֹאת כִּדִּי לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וְלְהַכְנִיעַ אֶת יִצְרַר הָרַע, כִּדִּי שֶׁהָאָדָם יִזְכֶּה לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבָּא.

נִמְצָאוּ לְמַדִּים מְכַף, שֶׁלֹּאֲמִיתוֹ שֶׁל דְּבַר, הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ הוּא שְׂרַשׁ הַרְחֻמִּים וְהַחֲסָדִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דּוּד הַמֶּלֶךְ: ”טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו”. אֲלֵא, שֶׁכְּעוֹלָם הַזֶּה, הַחּוֹמְרֵי וְהַגְּשָׁמִי, טָחוּ עֵינֵינוּ הַגְּשָׁמִיּוֹת מֵרְאוֹת אֶת הָאֲמַת, שֶׁ”כָּל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא – לְטַב עֵבִיד” (=כָּל מֶה שֶׁהַקַּב”ה עוֹשֶׂה – לְטוֹב עוֹשֶׂה). וְרַק לְעוֹלָם הַבָּא נִזְכֶּה לְרְאוֹת אֶת הַתְּמוּנָה הַמְּלֵאָה, וְנִרְאָה שֶׁהַכֹּל כָּאֵן הִיָּה לְטוֹבָה – וְנִבְרַךְ גַּם עַל הַרָעוֹת שֶׁעֲבַרְנוּ כְּעוֹלָם הַזֶּה ”בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב”.

וְהֵנָּה, בְּפִסּוּק הַיְחוּד, ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד”, מִבִּיעִים אָנוּ בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהֵן מִידַת הַרְחֻמִּים, שְׂנַמְשַׁכַת מִשֵּׁם ”יְהוָה”, וְהֵן מִידַת הַדִּין, הַנִּמְשַׁכַת מִשֵּׁם ”אֱלֹהִים” – שְׂתִיָּהּ יַחַד הֵן מִידוֹת שֶׁל רַחֲמִים גְּמוּרִים. וְזֶהוּ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק: ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל” – הָאֲמִינוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי ”יְהוָה” (=שֵׁם מִידַת הַרְחֻמִּים) אֱלֹהֵינוּ” (=שֵׁם מִידַת הַדִּין), הֵם לְאֲמִיתוֹ – ”יְהוָה אֶחָד”. שְׂתִיָּהּ, שְׂתִי מִידוֹתָיו שֶׁל הַקַּב”ה הֵן מִידָה אַחַת שֶׁל רַחֲמִים גְּמוּרִים. אֲלֵא שְׂכַעַת, כְּעוֹלָם הַחּוֹמְרֵי הַזֶּה, טָחוּ עֵינֵינוּ מֵרְאוֹת בְּפוּעַל גִּילּוֹי זֶה שֶׁל רַחֲמִים (וְלָכֵן מְכַסִּים אָנוּ אֶת עֵינֵינוּ בְּ”קְרִיאַת שִׁמְעַת”, כִּדִּי לְהוֹרוֹת בְּזֶה, שֶׁלֹּא לְלַכֵּת שׁוֹלֵל אַחֲרֵי רְאוֹת הָעֵינַיִם הַגְּשָׁמִיּוֹת, כִּיּוֹן שֶׁלְעִיתִים נִרְאָה לָנוּ שְׂדָבַר זֶה אוֹ אַחֵר, הוּא רַע).

וּמַעַתָּה יִתְבָּאֵרוּ הַיֵּטֵב דְּבָרֵי הַתְּנָא רַשְׁבִּי, שֶׁלְגַם חֲנוּכָה יֵשׁ קָשֶׁר נֶפְלֵא עִם פְּסוּק הַיְחוּד ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל”. שְׂכֵן, כְּפִי שְׂבָאֲרָנוּ, כְּשֶׁאָנוּ אוֹמְרִים ”שִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל”, אָנוּ מִבִּיעִים אֶת הָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, שְׂכָל מֶה שֶׁהַקַּב”ה עוֹשֶׂה, לְטוֹב עוֹשֶׂה, וְגַם שְׂמִידַת הַדִּין הִיא בְּעֵצֵם רַחֲמִים גְּמוּרִים שֶׁל הַקַּב”ה.

וְאֲכֵן, יִסוּד חָשׁוּב זֶה נִתְגַּלֵּה גַּם בְּחֲנוּכָה, בְּמִצִּיאַת פֶּחַ הַשֶּׁמֶן הַטָּהוֹר. שְׂכֵן, כְּכַר בְּעַת הַצָּרָה הַכִּי גְדוּלָה, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ הַיּוֹנִים לְהִיכָל, וְטָמְאוּ אֶת כָּל הַשְּׂמָנִים, כְּכַר אֲזִ סַבַּב הַקַּב”ה כָּךְ, שְׂבִבִית הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה טָמוּן פֶּחַ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן טָהוֹר, שֶׁמִּמֶּנּוּ יִתְהוֹה הַנֶּסֶם הַגְּדוֹל שֶׁל חֲנוּכָה. וּבְכַף נִתְגַּלֵּה לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם גְּדָל חֲבִיבוֹת עִם יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקַּב”ה, שְׂגַם בְּעַת הַצָּרָה, כְּשֶׁהַכֹּל נִרְאָה דִּין גְּמוּר, הַקַּב”ה כְּכַר מְכִין לָהֶם אֶת הַיְשׁוּעָה בְּסִתְרָה, כִּיּוֹן שֶׁמִּפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצְאָנָה הַרָעוֹת, וְאִין דְּבַר רַע מֵהַקַּב”ה, וְ”כָל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד” (=כָּל מֶה שֶׁהַקַּב”ה עוֹשֶׂה, לְטוֹב עוֹשֶׂה).

שנינו בגמרא (קידושין ע'): "אמר שמואל: כל דאמר, מדבית חשמונאי קאתינא - עבדא הוא". דהינו, כל מי שאומר שהוא מבית חשמונאים - עבד הוא. וזאת, כפי ששנינו גם בגמרא (ב"ב ג', מתורגם): "הורדוס היה עבד של בית החשמונאים, (ו)נתן עיניו באותה תינוקת (=נערה) (מבית החשמונאים), (ורצה לקחתה לאשה). יום אחד שמע אותו בן אדם (=הורדוס) בת קול, שאמרה: כל עבד שימרוד עכשיו באדוניו יצליח. קם (הורדוס) והרג לכל אדוניו, והשאיר לאותה תינוקת (מבית חשמונאי), שהוא רוצה שתינשא לו. (ואולם, אותה תינוקת) עלתה לגג, הרימה את קולה ואמרה: כל מי שפא ואומר: 'מבית חשמונאי אני בא - עבד הוא'...ואותה תינוקת נפלה מהגג לארץ (ומתה)".

ומה מאד גדול הפלא כאן. שכן, איך יתכן שכל משפחת החשמונאים, הכהנים הקדושים, שהיו מבני אהרן, שעל-ידם נעשה הנס של חנוכה, שנקבע לדורות, יעלמו לגמרי כליל מן העולם, ולא נשאר מהם שריד ופליט? והנה, הרמב"ן מביא ענין זה ואומר, שהחשמונאים נענשו על שלקחו את המלכות, ששיכת לבית דוד, לעצמם. וכפי דבריו הקדושים (בראשית מט', י'): "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו... שלא יסור שבט מיהודה אל אחד מאחיו, כי מלכות ישראל המושל עליהם, ממנו יהיה (משבט יהודה)... וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם, נשתכחו התורה והמצוות מישראל. ואף-על-פי-כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן, החסידים, המולכים זה אחר זה, עם כל גבורתם והצלחתם, נפלו ביד אויביהם בחרב, והגיע העונש בסוף, למה שאמרו רז"ל: 'כל דאמר, מדבית חשמונאי קאתינא - עבדא הוא - שנכרתו כלם בעון הזה... (ו)כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו (מן העולם), אלא בעבור זה שמלכו (בישראלי), ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי. והיה עונשם מידה כנגד מידה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום".

"מה אני אגיד לאבא (שבשמים)"?

רבי ליפא היה גבאי צדקה, שהגיע מארץ ישראל למילאנו שבאיטליה, כדי לאסוף תרומות לטובת מוסדות התורה בירושלים. כשהגיע למילאנו, שלחה אותו הקהילה היהודית להתארח בביתו של אחד מהגבירים החשובים שבעיר - מר הילקוט. רבי ליפא היה מופתע מהעשר הרב שבארמונו של מר הילקוט, ובהיכנסו לחדר קבלת הפנים, עמד והתבונן בהתפעלות בחפצי הנוי, בנורות הקריסטל הנוצצות ובכלי הבדולח המבחיקים. לפתע נתקלו עיניו במשהו מוזר - לצד חנוכיות זהב ענקיות היו מונחים שברים של בקבוק. המראה היה משונה, ורבי ליפא לא הסתיר את תמיהתו. הגביר, שהבחין במבטי התמיהה של רבי ליפא פנה אליו, ושאלו: "אתה פנראה שואל מה עושות כאן הזכוכיות הישנות". "נכון מאד" - השיבו רבי ליפא.

"הם מאד יקרי-ערך בעבורי, ואף יותר מכל הזהב, הכסף והקריסטל שבעולם! שכן, אני חיב לשברים אלה את עולמי!". "עד כדי כך?" שאל רבי ליפא. "כן, רבי. בא ואספר לך מדוע... לפני שנים רבות למדתי בישיבה בהולנד, עד לגיל שמונה עשרה, והייתי בטוח שעתיד נמצא בין כותלי הישיבה. והנה, יום אחד הגיע מכתב מסבי, שהתגורר באיטליה, ובו בקש, שאגיע לעזור לו בעסקיו, היות והוא אינו חש בטוב. עשיתי כבקשתו, ובעידודם של הורי נסעתי אליו לאיטליה. אולם, לצערי הרב, מצבו של סבא החמיר, ולאחר זמן-מה נפטר. הורי דרשו שאחזור ללמוד בישיבה, אולם אני כבר הייתי שקוע בעולם המסחר. ההצלחה האירה לי פנים, ועשיתי חיל בעסקי. כתבתי להורי שאני נשאר באיטליה. פתחתי סניפים רבים, והייתי טרוט בעבודתי מבקר ועד ערב. אולם, בגלל עסקי הרבים, התחלתי לותר על תפילת ערבית, ובמשך הזמן "דלגתי" גם על תפילת שחרית, ולאט לאט התרחקתי מהיהדות. כעבור כמה שנים התחתנתי, ונולדו ילדי, אך לא חנכתי אותם בדרך של אבי וסבי, בדרך התורה. כל זה עד לאותו מקרה...היה זה בימי כסלו. בלכתי ברחוב ראיתי קבוצה של ילדים שמשחקת, ולפתע שמעתי את אחד הילדים, כשהוא ממרר בבכי קורע לב. חבריו נסו להרגיעו, אולם ללא הועיל, והילד כל הזמן חזר ואמר: "מה אני אגיד לאבא?" נגשתי אליו, ושאלתי: 'מה קרה?' בעינים דומעות ספר לי הילד, שמשפחתו עניה, ובמשך זמן רב חסכה פרוטה לפרוטה עבור בקבוק שמן זית, כדי שיוכלו להדליק בו נרות חנוכה בהידור. והיום שלחו אותו ההורים לקנות בקבוק שמן זית, ושוב ושוב הזהירו אותו לבל ישבר הבקבוק. הילד קנה את הבקבוק, אולם כשפגש את חבריו משחקים, הצטרף אליהם למשחק, והבקבוק נשבר לרסיסים...בקשתי מהילד להתלוות אלי לחנות, ושם קניתי עבורו בקבוק חדש וגדול הרבה יותר, ושלחתי אותו לביתו כשהוא מאושר. בדרך הבייתה הדהדו במוחי אותן מלים של אותו ילד: "מה אני אגיד לאבא!" ופתאום חלפה בלבי מחשבה נוקבת: מה אני אגיד לאבא שבשמים, שהפקיד בידי נשמה יקרה! מה אני אגיד לאבא אחרי מותי? הרי הפניתי עורף ליהדות! חזרתי למקום, ואספתי את שברי הבקבוק, ובלילה הזה הדלקתי נרות חנוכה לתדהמת בני ביתי,ומאז התחילה דרך החזרה שלי לחיק היהדות ולקיום המצוות..."

שבת שלום ורחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!